

**ВПЛИВ РИЗИКІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СВІТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ –
ВИРОБНИКІВ ПІДШИПНИКІВ**

Посилення глобалізаційних та інтернаціоналізаційних процесів в економіці призвело до розвитку виробничих кооперацій. Перевагою цієї форми організації бізнесу є синергетичний ефект, який полягає у поєднанні декількох видів ресурсів з метою отримання певної вигоди. При цьому, сукупний ефект від відокремленого використання цих ресурсів буде суттєво меншим. Найпотужнішими у світі підприємствами, які здійснюють виготовлення і продаж підшипників, є японські корпорації NTN, NSK, JTEKT, американські компанії Timken і NTN Bearing, європейські корпорації Schaeffler Group (Німеччина) і SKF Group (Швеція). За рахунок вдалого поєднання праці, капіталу, технологій і матеріальних ресурсів вони займають досить сильні конкурентні ринкові позиції. Окрему групу складають невеликі за розмірами, але дуже потужні китайські підприємства, частка яких в останні 2-3 роки значно зросла і нині становить 24,3 %.

Проте, мінливість зовнішнього середовища, економічної і політичної ситуації, а також посилення залежності підприємств внаслідок глобалізації та інтернаціоналізації зумовлюють виникнення ризиків, які чинять негативний вплив на діяльність підприємств ринку. Усі підприємницькі ризики прийнято поділяти на внутрішні і зовнішні. Внутрішні ризики залежать від дій підприємства, можуть бути об'єктом контролю, ступінь їх впливу є відомим, а наслідки можливо передбачити і оцінити. Проте, на особливу увагу з боку керівників і управлінців заслуговують зовнішні ризики. Їх наслідки є складно прогнозованими і неконтрольованими, а ймовірність настання часто невідома. Різноманітність причин виникнення зовнішніх ризиків вимагає проведення постійного і всебічного моніторингу змін зовнішнього середовища, а також прогнозування впливу цих змін на діяльність підприємства. Можливість правильно визначити ризики підприємницької діяльності, а також пристосуватися та зменшити їх руйнівний вплив значною мірою визначають подальші перспективи компаній на досліджуваному ринку.

Ризики, які впливають на діяльність підприємств – виробників підшипників, можуть різнитися залежно від місця їх розташування, оскільки макроекономічні показники на кожному континенті і в кожній країні суттєво відрізняються у зв'язку з диференціацією рівня розвитку, особливостями державного устрою і менталітету населення.

Основні групи ризиків, які загрожують діяльності підприємств – виробників підшипників, і наслідки їх впливу подано в таблиці 1. Варто відмітити, що усі ризики тісно пов'язані між собою, тому як результат дії одних ризиків можуть виникати інші.

Таблиця 1

Вплив ризиків на діяльність підприємств – виробників підшипників
(складено на основі [1; 2])

Група ризиків	Ризики	Наслідки впливу ризиків
Правові ризики	Ризик недотримання законодавства	Штрафи, кримінальна відповідальність

	Обмеження антимонопольного законодавства	Обмеження зростання частки ринку
	Податковий ризик	Зростання податкових ставок
	Ризик експорту та імпорту	Обмеження, квоти, зростання тарифів
	Економічні санкції	Втрата ринків збуту
Економічні і політичні ризики	Спад економіки і доходів населення	Скорочення обсягів реалізації продукції
	Глобальна політична нестабільність	Погіршення зовнішньоекономічних відносин між країнами
	Низька активність інвесторів	Брак фінансових ресурсів
Фінансові ризики	Валютний ризик	Втрати від коливання курсу валют
	Кредитний ризик	Зростання ставки кредиту
	Ризик неплатоспроможності клієнтів	Скорочення доходу
Виробничі ризики	Технічний ризик	Зупинка роботи обладнання, витрати на реновацію
	Простої виробничих потужностей	Зменшення доходу, витрати на утримання
Ризики поставок	Колівання цін на ресурси	Зростання витрат на ресурси
	Часові затримки поставок	Простої виробничих потужностей
Ринкові ризики	Ризик конкуренції	Втрата конкурентної позиції і частки ринку
	Скорочення попиту	Зменшення доходу
	Ризик з боку дистриб'юторів	Зростання витрат на збут
Природні ризики	Екологічні норми і обмеження	Витрати на екологію
	Погодні явища і катастрофи	Витрати на відновлення
	Енергетичний ризик	Зростання витрат на енергетичні ресурси
Брендові ризики	Репутаційний ризик	Погіршення репутації
	Використання бренду іншими компаніями, підробка продукції	Недовіра клієнтів
Ризики IT-сфери	Отримання конкурентами доступу до закритої інформації	Втрата конкурентних переваг
	Збої в роботі комп'ютерної техніки	Втрата інформації
Ризики, пов'язані з персоналом	Ризик плинності персоналу	Втрата кваліфікованих кадрів, зростання витрат на набір персоналу
	Ризик безпеки персоналу	Травми, втрата працездатності
Ризики, пов'язані з продукцією	Погіршення якості продукції	Втрата клієнтів
	Зростання браку	Втрати від браку
	Ризик відмови від товару	Зменшення обсягів реалізації продукції

Внаслідок впливу перелічених ризиків на діяльність підприємств, які виготовляють підшипники, погіршуються результати їх господарювання. Так, за даними [3], у 2011 році обсяг реалізації підшипників на світовому ринку становив 35656 млн. дол., у 2012 році даний показник скоротився на 7,9 %. Впродовж 2013-2014 років спостерігається незначне зростання обсягів реалізації підшипників – на 0,3 і 3,9 % відповідно. Проте, у 2015 році відбулося скорочення обсягу реалізації підшипників на світовому ринку на 11,8 %. Обсяг продажу підшипників на світовому ринку склав 30173,6 млн. дол. Аналогічна тенденція характерна і для 2016 року.

Доходи підприємств – виробників підшипників протягом досліджуваних років змінювались пропорційно до обсягів реалізації продукції.

Аналізування світового ринку підшипників показало, що часті коливання обсягів продажу в галузі машинобудування і, зокрема, на ринку підшипників на фоні світової стагнації призвели до втрати найпотужнішими компаніями своїх позицій на ринку. Причинами погіршення результатів господарювання світових підприємств – виробників підшипників слід вважати зростання невизначеності, спочатку як наслідок світової кризи 2009 року, а згодом – через зростання військової загрози зі сторони Росії. В окресленому періоді суттєво зростає вплив таких ризиків як економічні, виробничі, фінансові та ринкові.

Необхідність мінімізації негативного впливу ризиків на діяльність підприємств, які виготовляють підшипники, вимагає з боку управлінського персоналу компаній проведення діагностичного аналізу ступеня їх впливу на результати господарювання та розробки на цій основі заходів відповідного спрямування: диверсифікації виробництва, оптимізації витрат виробничих ресурсів, встановлення безпечного з економічних позицій діапазону цін на підшипники, подальше поглинання більш слабких компаній, зниження рівня фінансових втрат.

Таким чином, дослідження діяльності світових підприємств – виробників підшипників вказує на наявність суттєвих проблем їхнього господарювання як результат зростання негативного впливу ризиків, переважно зовнішнього характеру. З цією метою доцільно здійснювати їх моніторинг і контроль та розробляти запобіжні заходи з метою мінімізації їх руйнівного впливу на функціонування та розвиток підприємств.

Список використаних джерел:

1. *Офіційний сайт SKF Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.skf.com/group/index.html>.*
2. *Офіційний сайт The Timken Company [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.timken.com/>.*
3. *United Nations Conference on Trade and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unctadstat.unctad.org/EN/Index.html>.*